

KEURUSSELÄN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VUODEN 2020 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

ELINTARVIKELAIN MUKAISEN VALVONNAN TOTEUTUMINEN

Valvonnan painopistealueet

Elintarvikevalvonnan painopisteenä oli Ruokaviraston valtakunnallinen valvontaprojekti, jossa tarkastetaan erityisesti kunnossapitoa, puhtaanapitoa ja markkinointia sekä omavalvontaprojekti koskien elintarvikkeiden jäädytystä kebab-ravintoloissa. Viranomaisnäytteenotosta on erillinen suunnitelma.

Valvonnan toteutuminen

Ympäristöterveydenhuollon keskitetyssä toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä VATIn kehitystä jatkettiin vuonna 2020. Ei kiireelliset valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset lopetettiin Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti koronavirustilanteen muutettua työtilannetta. Vuotta 2020 leimasivat poikkeusolosuhteet, sillä Suomen hallituksen julistama poikkeustilanne sulki elintarvikkeiden tarjoilutoiminnan väliaikaisesti. Elintarvikevalvonnan tarkastuksia ei tehty lainkaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti välillä 1.4-31.5.2020. Myöhemmin elintarvikkeiden tarjoilutoiminta avautui rajoitetusti.

Elintarvikevalvonnan valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset alkoivat uudelleen kesäkuussa 2020. Tarkastukset kohdennettiin kohteisiin, jotka katsottiin riskinarvioinnin perusteella viipymättä tehtäviksi. Vuonna 2020 elintarvikevalvonnan tarkastuksia ei tehty koronavirustilanteen laajennettua pandemiaksi vanhusten palveluasumisen, koulujen tai päiväkotien keittiöihin. Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla tarkastettiin kohteiden kunnossapitoa, puhtaanapitoa ja markkinointia soveltuvien osien painopistealueen mukaisesti. Jäädytysprojektia ei toteutettu vuonna 2020 koronavirustilanteen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi.

Ympäristöterveystarkastajat työskentelivät osan vuodesta 2020 etänä. Etätyöaikana ennen tarkastustoiminnan uudelleen käynnistämistä päivitettiin elintarvikevalvonnan osalta laatujärjestelmää, vastattiin yhteydenottoihin ja osallistuttiin korona-aikana järjestettyihin koulutuksiin ja ohjauspäiviin. Elintarvikevalvonnan tarkastukset kesäkuusta 2020 alkaen tehtiin huomioiden turvavälit tai vastaavasti asianmukaisia suojarusteita käyttäen.

Elintarvikevalvontaa kehittämään muodostettu elintarviketiimi kokoontui vuonna 2020 kaksi kertaa. Näissä palaverissa keskusteltiin valvontatoimenpiteistä koronatilanteesta.

Vuonna 2019 valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 275 kappaletta. Vuonna 2020 elintarvikevalvonnan suunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 201 kpl ja suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 16 kpl.

Viranomaisnäytteitä otettiin tarpeen mukaan omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi. Viranomaisnäytteitä on vähennetty huomattavasti Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Sen sijaan toimijoita (yli 100 ruoka-annosta päivässä) on suositeltu ottamaan elintarvikenäytteet ruokamyrkytysten varalta. Vuodelle 2020 laadittu viranomaisnäytteenottosuunnitelma ei täysin toteutunut koronavirustilanteen takia ja riskinarvioinnin perusteella todettiin maitoalan laitoksen ja leipomon omavalvonnan näytteenotto riittäväksi.

TERVEYDENSUOJELULAIN MUKAISEN VALVONNAN TOTEUTUMINEN

RAKENNUSERVEYS JA SISÄILMA

Valvonnan painopistealueet

Valtakunnallisessa terveydensuojelun valvontaohjelmassa vuosille 2020-2024 painopiste on toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa ja toiminnanharjoittajan omavalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa. Suunnitelman mukaisia tarkastuksia on tehty yhteistyössä eri tahojen kanssa. Koulujen ja päiväkotien radonpitoisuuden vuosikeskiarvo kysyttiin tarkastuskäynnin yhteydessä.

Valvonnan toteutuminen

Vuotta 2020 leimasivat poikkeusolosuhteet, jonka vuoksi myös osa terveydensuojelulain mukaisia tarkastuksia jouduttiin siirtämään eteenpäin. Suunnitelman mukaisesti päiväkoteja tarkastettiin 23 kpl, vanhainkoteja ja muita sosiaalialan laitoksia 1 kpl, kauneudenhoitoa ja ihonkäsittelyä suorittavia huoneistoja 2 kpl ja hotelleja ym. majoitustoiminnan yksiköjä 21 kpl. Lisäksi tarkastettiin 5 peruskoulua ym. oppilaitosta ja yksi yleistä liikuntatilaa. Uusia toimipaikkailmoituksia tuli 27 kpl.

Vuonna 2020 asunnontarkastuksia tehtiin 25 kpl. Asunnontarkastukset eivät ole suunnitelmallista valvontaa, vaan niiden perusteena on yksittäisten asukkaiden terveyshaittaepäilyt. Lisäksi ympäristöterveystarkastajat ovat osallistuneet eri yhteistyötahojen sisäilmaryhmiin.

Sisäilmatiimin jäsenet osallistuivat vuonna 2020 etäyhteyksien välityksellä koulutuksiin, kuten Hygieniapalveluasumisessa ja SisäilmapajaX.

Vuonna 2020 tuli poikkeuksellisen paljon ilmoituksia rotista yms. tuhoeläimistä.

TALOUSVESI JA UIMAVESI

Valvonnan toteutuminen

Vuosi oli poikkeuksellinen koronaviruspandemian, digiloikan ja etätöiden vuoksi. Keski-Suomen ELY ja Pirkanmaan ELY järjestivät Teams -palavereita, joita oli useita kuukausittain. Palaverien myötä kohdistui tiedusteluja ja ohjeistuksia talousvettä toimittaville laitoksille sekä ohjeistuksia myös uimarantatoimijoille ja uimahalleihin. Ohjeita ja vaatimuksia tuli myös AVI:lta, THL:lta ja STM:ltä. Korona lisäsi vesivalvojen työmäärää selvästi. Keski-Suomen ELY:n ja Pirkanmaan ELY:n toimintatavoissa ja myös vaatimuksissa oli eroavaisuuksia, joka aiheutti ylimääräistä kuormitusta.

Talousvesi:

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset suoritettiin työsuunnitelman mukaisesti. Ruoveden osalta alle 50 henkilöä palvelevien, ns. pikkuvesiasetuksen mukaisten vedenjakelualueiden tarkastuksissa ollaan jäljessä suunnitellusta.

Keuruu/Virrat alueella riskinarvioinneista tehtiin hyväksymispäätöksiä kuusi kappaletta ja uuden talousvesiasetuksen mukaisia valvontatutkimusohjelmia käyttöönotettiin kaksi kappaletta. Ruovedellä riskinarvioinnin hyväksymispäätöksiä tehtiin kaksi ja yksi valvontatutkimusohjelma käyttöönotettiin. Jämsä/Mänttä-Vilppula/Kuhmoinen alueella hyväksyttiin kolme riskinarviointia ja otettiin käyttöön yksi valvontatutkimusohjelma.

Useita riskinarviointeja ja valvontatutkimusohjelmia laitettiin vireille jatkokäsittelyihin koko toiminta-alueella.

Keski-Suomen ELY aloitti vesihuoltolain mukaiset vesilaitoksien valvontakäynnit, joihin ympäristöterveystarkastajalla on velvoite osallistua.

Vapautushakemuksia verkostoihin oli neljä lausuntoa Keuruulta.

Yksityisten talouksien kaivovesinäytteitä toimitettiin laboratoriotutkimuksiin perinteinen määrä, korona ei vaikuttanut juurikaan näytemääriin. Seilab- laboratorion kanssa yhteistyö sujui hyvin. Kuriiripalvelu osoittautui tarpeelliseksi.

Uimavesi:

Yleisten uimarantojen sekä pienten yleisten uimarantojen osalta suunnitelman mukaiset tarkastukset toteutuivat toiminta-alueella. Uimavesien näytteenotto toteutui valvontasuunnitelmien mukaisesti. Uimahallin ja kylpylän osalta tarkastukset ja vesitutkimukset toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Keuruulla hyväksyttiin käyttöön kylpylän allastilat, tekniikka- ja oheistiloineen.

Häiriötilanteet

Syanobakteereita (sinilevää) esiintyi uimakaudella muutamalla yleisellä uimarannalla. Sinilevää todettiin myös yleisen uimakauden päätyttyä eräällä talviuimapaikalla Keuruulla. Nämä aiheuttivat ohjaavia toimenpiteitä.

Virroilla talviuintipaikan läheisyydessä oli jätevesipumppaamon ylivuoto myrskyn aiheuttaman sähköverkon katkoksen vuoksi. Talviuintipaikka suljettiin varotoimenpiteenä ja otettiin uudestaan käyttöön vesinäytetulojen varmistettua veden puhtaus.

Kesällä THL pyysi valvontatoimenpiteitä legionellatapauksen vuoksi. Näytteitä otettiin useita ja useista kohteista materiaaleista ja vesistä. Pitoisuus, joka saattoi aiheuttaa sairastumisen, todettiin eräässä pussitetussa puutarhamullassa.

Koulutukset ja hallinto

-Lukuisia Teams palavereita/ koulutuksia: AVI, Keski-Suomen ELY, Pirkanmaan ELY, Keski-Suomen vesivalvojat, toimijat, vesitiimi ym.

- Legionellat kasvualueissa ja kierrätyslannoitteissa

-Ympäristöterveydenhuollon koulutuspäivät

-Talousvesien häiriötilanteet koulutuspäivä

-Valtakunnalliset ympäristöterveyspäivät

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston vesitiimi järjesti säännöllisesti omia palavereitaan, joissa luotiin yhteisiä toimintamalleja sekä ohjeita sekä käsiteltiin vesivalvonnan ohjeistuksessa tapahtuneita muutoksia. Vuoden 2020 aikana vesitiimi kokoontui yhteensä 5 kertaa.

Irtisanoutumisen johdosta henkilöstöresursseissa on vajausta.

TUPAKKALAIN MUKAISEN VALVONNAN TOTEUTUMINEN

Paikallistasolla kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo tupakan myyntiä, mainontaa sekä tupakointikieltojen noudattamista. Valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisesti valvontaa toteutettiin tupakan myynnin osalta tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden myyntipaikoissa. Lisäksi valvontayksikössä mm. hyväksyttiin vireille tulleet tupakanmyyntihakemukset.

Tupakkatuotteiden myynnin valvonta:

Vuonna 2020 uusia tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupia myönnettiin 4 kappaletta ja myyntilupia lopetettiin 7 kappaletta. Nämä luvut kattavat sekä toistaiseksi voimassaolevien että määräaikaisten tupakkalupien myöntämiset ja lopettamiset.

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkoja on tällä hetkellä toiminta-alueellamme yhteensä 86 kpl, jotka jakaantuvat kunnittain seuraavasti:

Jämsä	30 kpl
Keuruu	13 kpl
Mänttä-Vilppula	16 kpl
Virrat	14 kpl
Ruovesi	8 kpl
Kuhmoinen	5 kpl

Vuoden 2020 aikana tupakkatuotteiden myynnin valvontaa toteutettiin valvontasuunnitelman mukaisesti. Tupakkatuotteiden myynnin valvontaa tehtiin

elintarvikevalvonnan yhteydessä. Tarkastuksia tehtiin vuonna 2020 yhteensä 31 kpl. Tupakkatuotteiden myynnin valvonnan tiheys on yksi tarkastus kahdessa vuodessa, minkä vuoksi vuosittainen valvontamäärä vaihtelee. Valvonnan yhteydessä ei havaittu laiminlyöntejä tupakkatuotteiden esilläpitokiellon toteuttamisessa.

Tupakointikieltojen ja –rajoitusten valvonta:

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston valvonta-alueella on tällä hetkellä yhteensä 3 kpl rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymää tupakointitilaa, jotka kuuluvat terveydensuojeluviranomaisen valvonnan piiriin. Vuonna 2020 tehtiin kaksi tarkastusta tupakointitiloihin. Tupakointitilojen tarkastustiheys on 0,3 eli jokainen tupakointitila tarkastetaan kerran kolmessa vuodessa.

Asuntoyhteisöillä on oikeus hakea kunnalta tupakointikieltoa asukkaidensa hallinnassa oleviin tiloihin. Vuoden 2020 aikana ei tullut yhtään hakemusta asuntoyhteisöiltä tupakointikieltojen hakemiseksi. Asiasta tuli joitakin yhteydenottoja, joissa annettiin neuvontaa asian tiimoilta.

Tupakkalain mukainen valvonta Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston toimialueella toteutui vuonna 2020 hyvin suunnitelman mukaisesti.

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

ELÄINTAUTI- JA ELÄINSUOJELUVALVONTA

Eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnassa kunnaneläinlääkäri/valvontaeläinlääkäri on lainsäädännön määrittelemä toimivaltainen valvontaviranomainen. Kunnan tulee kuitenkin osoittaa valvontaa varten tarvittava henkilöstö ja muut resurssit.

Pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri suorittaa eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnan. Vuonna 2020 valvontaeläinlääkäri oli 1.2.-31.3. opintovapaalla ja irtisanoutumisen myötä virkasuhde päättyi 19.4.2020. Huhti-joulukuun ajan kaikki valvontaeläinlääkärin tehtävät olivat praktikkoeläinlääkärien, pääasiassa sijaiseläinlääkärin, hoidettavana normaalipraktiikan lisäksi. Eläintautivalvonnan osalta tehtiin vain välttämättömät (mm.salmonella) tarkastukset elinkeinotoimintojen turvaamiseksi.

Kaikki saapuneet eläinsuojeluilmoitukset käsiteltiin. Työt jakautuvat kuntien kesken eläinsuojelun osalta suunnilleen asukasluvun mukaisesti siten, että Jämsän alue työllistää selvästi eniten.

ELÄINLÄÄKINTÄPALVELU

Kunnan tarjoamia peruseläinlääkäripalveluja on alueella riittävästi saatavilla. Käyntimäärät toimipisteittäin/eläinlääkäreittäin ovat liitteessä. Vuonna 2020 ei saatu eläinlääkärien kesä- ja sairauslomiin ulkopuolisia sijaisia, joten eläinlääkärit sijaistivat (ml. päivystysvuorot)

toisiaan oman toimen ohessa. Sijaiseläinlääkärin virka osoittautui nyt viimeistään korvaamattoman tärkeäksi, ja sijaiseläinlääkärin ja praktikkoeläinlääkärien venymisellä erikoisvuodesta selvittiin, joskin moni koki vuoden rankaksi.

Eläinlääkärit osallistuivat yhteensä 24 koulutuspäivään eli keskimäärin 3,4 koulutuspäivää/eläinlääkäri. Eläinlääkäriliiton suositus on, että ammatillista jatkokoulutusta tulee noin 10 päivää vuodessa/hlö.

Edellisen lisäksi palkatonta opintovapaata jatko-/uudelleen koulutusta varten myönnettiin kahdelle eläinlääkärille yhteensä 4 kk

Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma toteutui kokonaisuudessaan kaikesta huolimatta hyvin.

Liite Valvonnan toteutuma 2020, taulukko

VALVONNAN TOTEUTUMA 2020, TAULUKKO

Terveysvalvonnan toteutuminen 2020

	elintarvikevalvonta		terveydensuojeluvalvonta		tupakkavalvonta	tulot (€), vuosimaksu+ luvan käsittelymaksu	lääkelaki		tarkastukset yhteensä	tulot yhteensä (€)	%
	tarkastukset	tulot (€)*	toimenpiteet	tulot (€)	tarkastukset**		tarkastukset	tulot (€)			
Jämsä	81	15866,39	54	10352,83	11	0*	3	140,72	149	26359,94	36,08
Keuruu	31	5007,51	50	6751,83	4	0*	1	28,14	86	11787,48	20,82
Kuhmoinen	12	2869,43	9	1125,29	2	0*	1	28,14	24	4022,86	5,81
Mänttä-Vilppula	29	5570,19	13	1856,79	9	0*	4	112,56	55	7539,54	13,32
Ruovesi	24	4501,14	22	3769,70	2	0*	2	56,28	50	8327,12	12,11
Virrat	24	4219,79	17	3263,38	5	0*	3	84,42	49	7567,59	11,86
yhhteensä	201	38034,45	165	27119,82	33	70175,16	14	450,26	413	135779,69	100,00

* Sisältää elintarvikehuoneistojen tarkastus maksut ja elintarvikehuoneistoilmoitusten käsittely maksut

** Sisältää tupakan vähittäismyynti tarkastusten ja tupakointitilojen tarkastus määrät

0* Vuosimaksu peritään kaikilta tupakan vähittäismyyntilupa kohteilta, vaikka tarkastusta ei ole tehty kyseisen vuoden aikana
Tupakkalupien (4 kpl) käsittelymaksut 675,16 €. Tupakan vuosimaksuja 69500 €. Tupakointitilojen tarkastuksesta ei peritä maksua.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta 2020

	eläinsuojeluvalvonta		eläintautivalvonta			vientitarkastukset
	päätökset	tarkastukset	päätökset	tarkastukset	muut	
koko alue	14	82	0	27	7	1

Eläinlääkäripalvelut 2020 (eläinlääkäreittäin/toimipisteittäin)

	suureläimet, käyntimäärä		pieneläimet, käyntimäärä		terveydenhuolto- käynnit
	päiväaikaan	päivystys	päiväaikaan	päivystys	
Jämsä	203	79	199		2
Keuruu	109	31	99		30
Kuhmoinen	618		222		20
Mänttä-Vilppula	63	36	578		0
Ruovesi	141	27	132		5
Virrat	225	26	199		60
Sijaistava eläinlääkäri	260	59	220		7
muut sijaiset, arvio	0	1	0		0
pieneläinpäivystys				257**	
yhhteensä	1619	259	1649	257**	124

Kuhmoisten suurelänkäynnit
päivystysaikaan 56 kpl

** ostopalvelu

Terveysvalvonta, suunnitelmallisten tarkastusten määrä vs. toteutuneet suunnitelman mukaiset tarkastukset 2020

	Suunnitelma 2020	Toteutunut 2020	Toteuma suunnitelluista tarkastuksista
	kpl	kpl	%
Terveydensuojelu	134	125	93,3
Elintarvikevalvonta	356	201	56,5
Tupakkavalvonta	83	29	34,9